

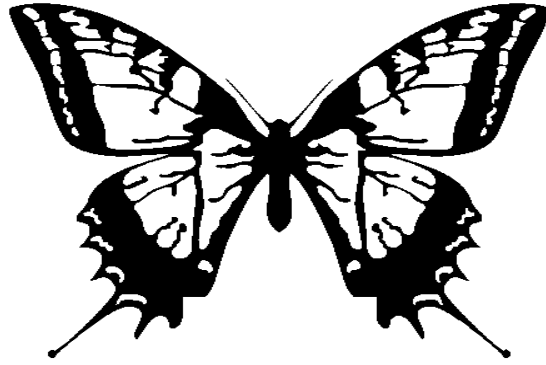
Plan for psykisk helsearbeid

i *Sørfold kommune*

2007 – 2010

Vedtatt i Sørfold kommunestyre den 21.02.2007/Sak 03/07

”...For hvem er de, alle de psykiatriske pasientene? ..Hvem er det som kan komme i psykisk ubalanse? Svaret er enkelt og greitt: hvem som helst, du og jeg, naboen din, søstera di eller en kollega på jobb. De fleste får en krise i livet som kan føre til angst eller depresjon, psykose og i verste fall sjølmord. Utløsende årsaker er ofte stress, skilsmisse, dødsfall i familien og pressa hverdager. Noen svært få får en langvarig sykdom med store hjelpebehov.”

Fra lederartikkel i ” Psykisk Helse ”2/98.
Utgis av Rådet for psykisk helse.

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING.....	4
1.1. Begrepsavklaring.....	5
1.2. Planens målgruppe.....	5
1.3. Oversikt over det samlede psykiske helsearbeid i Sørfold kommune (kort om organiseringen).....	6
1.4. Tall for Sørfold kommune.....	7
2. BAKGRUNN FOR PLANEN.....	13
2.1. Nasjonale føringer.....	13
2.2. Kommunens hovedmål.....	15
2.2.1. Lovgrunnlag.....	16
2.2.2. Kommunalt ansvar.....	16
2.2.3. Helseforetakenes ansvar.....	17
2.3. Økonomiske virkemidler.....	17
2.3.1. Finansiering av kommunale tjenester.....	17
2.3.2 Nye plankrav i forbindelse med oppdatering av planer for kommunens samlede psykiske helsearbeid.....	19
I St.prp. nr 1 (2005-2006) varslet Helse- og Omsorgsdepartementet at det ville bli stilt som vilkår for utbetaling av øremerket tilskudd 1. termin at kommunene har en oppdatert og politisk vedtatt plan for sitt samlede psykiske helsearbeid. Det er også pekt på at kommunene må planlegge for tjenesten etter opptrappingsperioden; dvs. fra 2009 og knytte planen opp til økonomiplanperioden 2007 – 2010.	
3. DAGENS TJENESTETILBUD RETTET MOT PSYKISK HELSEARBEID I SØRFOLD KOMMUNE.	20
3.1. Kommunale forebyggende tiltak og generelle tjenester.....	20
3.1.1. Helseetaten.....	20
3.1.4 Opplæringsetaten.	25
3.1.5 Kulturavdelingen.....	25
3.1.7 Tverrfaglige/tverrsektorielle samarbeidsgrupper.....	26
3.1.8 Brukermedvirkning.....	28
3.2. Interkommunale forebyggende tiltak og generelle tjenester til alle aldersgrupper.....	29
3.3. Spesialisthelsetjenester.....	30
4. ØKONOMI.....	32
4.1.Bruk av øremerket tilskudd 1998 – 2006.....	32
4.2 Handlingsplan 2007 - 2010.....	36
tilskudd.....	37

1. INNLEDNING

Tjenester til personer med psykiske lidelser har de siste tjue årene vært berørt av en rekke offentlige dokumenter som har omhandlet ulike sider ved helsepolitikken. I Stortingsmelding nr. 165 (1994 – 1995) sluttet Stortinget seg til at behandlingsskapiteten i psykisk helsevern burde styrkes, og at tilbudene i kommunene måtte bygges ut. Dette ble fulgt opp med øremerkede tilskudd til kommunene og fylkeskommunene i årene 1995 – 1997. Det ble også lagt vekt på at alle kommuner burde bruke deler av midlene til å utarbeide psykiatriplaner. I 1997 kom Stortingsmelding nr. 25 ”Åpenhet og helhet – om psykiske lidelser og tjenestetilbudene”. Departementets ønske med denne meldingen var å legge fram en helhetlig politikk som tar seg av alle sider ved tjenestetilbudene til mennesker med psykiske lidelser.

I tråd med dette ble en handlingsplan for tiltak til mennesker med psykiske lidelser utarbeidet og politisk vedtatt i Sørfold kommune sommeren 1998. Planen omfattet i hovedsak tiltak til personer over 18 år. Barn og unge var i liten grad nevnt i planen, noe som heller ikke var et myndighetskrav på dette tidspunkt. Det ble også startet en kartlegging av voksne personer med psykiske lidelser som medførte ulike former for funksjonshinder og hvor det antas å være behov for tilbud fra kommunen framover. Kartleggingen ble utført første halvår 1998 og besto av metode utarbeidet av Sintef i Trondheim ”Helhetlig psykiatriplanlegging”. I handlingsplanen ble det lagt fram flere forslag til tiltak. Første prioriterte tiltak var opprettelse av et psykiatrisk fagteam samt opprettelse av stilling som skulle øremerkes psykisk helsearbeid. Stillingen som ble besatt høsten 1999, er organisert i sosialetaten og har som hovedfunksjon å arbeide med å utvikle og koordinere tjenesten for psykisk helsearbeid i kommunen.

Det var planlagt å evaluere planen hvert år. Før evalueringsarbeidet var kommet i gang kom ”Opptappingsplan for psykisk helse 1999 – 2006” (Rundskriv I-4/99). I Opptappingsplanen er det lagt stor vekt på at barn og unge skal integreres i utvikling av psykisk helsearbeid og at forebygging og tidlig hjelp innrettes i kommunene.

Målgruppen for planen har dermed blitt utvidet til å gjelde hele befolkningen, uansett alder, 0 – 100 år. Den er også blitt endret fra å være en plan for

mennesker med definerte psykiatriske lidelser til å skulle være en plan **for psykisk helsearbeid i Sørfold**. Planen omhandler tiltak til forebygging, tidlige innsatser og støtte til mennesker med ulike psykiske lidelser.

Foreliggende plan er en ajourføring av Plan for psykisk helse i Sørfold kommune for perioden 2006 – 2008, vedtatt i Sørfold kommunestyre den 08.11.05.

Dette dokumentet skal ses som en langsiktig Plan for psykisk helsearbeid i Sørfold kommune i perioden 2007 – 2010; altså 2 år ut over opptrappingsperioden med statlige tilskudd.

Det forutsettes også at planen skal være et viktig verktøy i den videre planlegging av psykisk helsearbeid i kommunen etter planperioden. Ansvaret for dette arbeidet tillegges fortsatt fagteamet for rus- og psykisk helse med psykisk helsearbeider som koordinator.

1.1. Begrepsavklaring

Psykiske lidelser anvendes som et samlebegrep for psykiske symptom, psykiske problem og psykiske diagnoser av ulik karakter og alvorlighetsgrad.

Psykisk helse handler om å få dekket grunnleggende menneskelige behov.

Grunnleggende menneskelige behov er:

- Å ha tilfredsstillende bolig
- Å delta i meningsfylte aktiviteter
- Å inngå i et sosialt fellesskap
- Å få nødvendige helsetjenester

Det handler om å sette inn tiltak i forebyggende arbeid og å sette inn tiltak i utøvende virksomhet som fremmer uavhengighet, selvstendighet og evne til å mestre egne liv.

Bidra til en samfunnsutvikling som vektlegger kulturelle og menneskelige verdier, familie og nærmiljø.

Bidra til mer åpenhet omkring psykiske lidelser.

1.2. Planens målgruppe

Målgruppen er hele befolkningen i Sørfold kommune fra 0 – 100 år. Forebyggende tiltak står sentralt i forhold til arbeid med psykiske lidelser. Det gjelder altså både forebygging for å hindre at psykisk lidelse oppstår, tidlige innsatser ved forekomst av psykisk lidelse og tjenester til mennesker med definert psykisk lidelse. **Det er viktig at kommunen ikke planlegger en særomsorg for mennesker med psykiske lidelser. De tjenestetilbud som rettes mot denne brukergruppen må være de samme som tas i bruk overfor andre innbyggere i Sørfold.** Men for noen brukere i Sørfold vil det også være behov for utvidede tjenester i tillegg til det ordinære tjenestetilbudet.

1.3. Oversikt over det samlede psykiske helsearbeid i Sørfold kommune (kort om organiseringen).

Tjenesten og ansvaret for psykisk helsearbeid i Sørfold kommune er organisert i kommunens sosialetat. Tjenesten er bemannet med en hel stilling psykisk helsearbeider/koordinator av tjenesten, samt 2,4 stillinger miljøtjeneste. Sosialsjef er nærmeste overordnet. Tjenesten ivaretar i hovedsak tiltak og oppfølging av tjenester innen psykisk helsearbeid samt at det knytter seg en stor del rusrelaterte problemer i tilknytning til oppfølging av brukere.

I tillegg har kulturavdelingen 75% stilling klubb/feltarbeider knyttet til barn og unge og skolehelsetjenesten er styrket med 50% stilling helsearbeider. Begge stillingene finansieres av øremerket tilskudd.

Fagteam for rus- og psykisk helsearbeid har fungert siden mars -00; jfr. tiltak nr. 1 i kommunes psykiatriplan fra 1998. Et av fagteamets ansvarsområder er ajourføring av kommunens plan for psykisk helse samt igangsetting og oppfølging av tiltakene i planen. Fagteamet har faste møter hver 14. dag. Opptrappingen av det psykiske helsearbeidet i Sørfold kommune evalueres kontinuerlig i fagteamet.

Fagteamet er tverrfaglig sammensatt og består av følgende personer:

Kristin Bjånes, psykisk helsearbeider og koordinator i fagteamet

Siv Johansen, omsorgssjef, pleie-, rehabilitering og omsorg

Ragnhild Bjørknes, helsesøster og helseetatens representant i teamet

Gunn Hatling, helsearbeider i skolehelsetjenesten, helseetaten

Bente Trones, sosialsjef, sosialetaten

Ian Dawson, fagkonsulent, Salten Psykiatriske Senter (SPS)

Fagteamet har dessverre ikke pr d.d. deltagelse fra brukerorganisasjoner.

Samarbeidsteamet som har bestått av representanter fra Distriktpsikiatrisk senter/Salten Psykiatrisk Senter; Røsvik bo- og behandlingssenter v/**Dagfinn**

Olsen, fagkonsulent **Ian Dawson**, Voksen Psykiatrisk Poliklinikk, Fauske v/**Per Bjarøy** og Barne- og Ungdomspsykiatrisk Poliklinikk, Fauske v/**Kjellaug Solbakken**, samt **kommunens fagteam**, har ikke fungert de siste årene. Målet for samarbeidsteamet var å møtes ca 4 ganger pr år for samarbeid både på systemnivå og brukernivå. Samarbeidet foregår pr i dag i forhold til brukernivå og med kontakt fra sak til sak.

1.4. Tall for Sørfold kommune

Sørfold kommune har en befolkning på 2119. (Tall per 01.01.06).
Aldersmessig fordeler den seg slik:

0 – 19 år	493
20 – 66 år	1258
>67 år	368
Totalt per 1/1-06	2119

På nasjonalt nivå anslår man at ca 1% av befolkningen tilhører gruppen av psykisk syke/funksjonshemmede med alvorlige og langvarige lidelser og store bistandsbehov (Gruppe A).

For Sørfold kommune med en befolkning på ca. 2100 innbygger, betyr en forekomst av alvorlig psykisk sykdom ca 21 personer. For øvrig viser beregninger følgende tall for Sørfold.

Psykisk lidelse	Forekomst i prosent	Stipulerte tall for Sørfold
Gruppe A: Alvorlige kroniske lidelser, rus og psykiatri - med varige og kontinuerlige behandlings- og bistandstilbud.	1%	21 personer
Gruppe B: Andre alvorlige rus- og psykiske lidelser med tidvis store behandlingsbehov.	3,5 %	73 personer
Gruppe C: Moderate psykiske lidelser.	5,8 %	121 personer
Gruppe D: Lettere psykiske lidelser.	8,1 %	170 personer
	18,4%	385 personer

Kilde: Rådet for psykisk helse: "Velferdsstatens forsømte gruppe" Utgitt i 1995.
Beregningene ovenfor er gjort på bakgrunn av undersøkelser som viser at ca 20 % av landets befolkning til en hver tid plages av klare psykiske lidelser av ulik karakter.

Tall som gjelder barn og unge:

For å vise noen risikofaktorer for psykisk sykdom og uheldig psyko-sosial utvikling, har vi innhentet noen nasjonale tall fra "Helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge 0 – 20 år":

Nasjonal statistikk	I et helsestasjonsområde ca. 750 barn 0 – 15 år	I Sørfold kommune ca. 381 barn 0 – 15 år
Hvert 3. barn opplever at foreldrene går fra hverandre	250	127
Hvert 15.–20. (?) barn befinner seg i en situasjon der foreldrenes rusmiddelbruk er et problem	45	Ca 19
I mange familier (mer enn hver 10. (usikkert tall)) har mor eller far større psykiske vansker	75	38
Hver 10. familie har alvorlige økonomiske bekymringer	75	38
Hvert 15. barn har kronisk sykdom, funksjonshemming eller atferdsvansker	50	25
Hver 15. mor har ingen å snakke med når hun har det vanskelig	50	25

Det er ikke foretatt noen systematisk registrering av personer med alvorlige lidelser i Sørfold kommune. Man har likevel ut fra kjennskap til aktuelle brukergrupper fått en relativ oversikt over bruken av tjenestetilbud i Sørfold og til spesialisthelsetjenesten. Noen brukere er representert i flere tiltak og tjenester.

Kartlegging av bruk av kommunale tjenestetilbud og rettet mot barn og unge:

Barneverntjenesten mottok til sammen 30 bekymringsmeldinger og hadde 17 barn i ulike hjelpetiltak og 4 i omsorgstiltak i 2005. Ved utgangen av 2006, hadde barneverntjenesten mottatt 33 bekymringsmeldinger og 14 barn hadde ulike hjelpetiltak av barneverntjenesten. Kommunen hadde omsorgstiltak for 4 barn (fosterhjem, institusjonsplass). Det bodde 7 barn i fosterhjem i Sørfold som var plassert fra annen kommune.

Barneverntjenesten merker seg at årsaken til at noen barn har behov for tiltak fra barnevernet, er at en del foreldre har problemer som kan relateres til psykiske lidelser og rus. Videre mottar barneverntjenesten oftere bekymringsmeldinger fra politiet når det gjelder unge under kriminell lavalder.

I tillegg har barneverntjenesten hatt en økt pågang av foreldre som er i samlivskrise og skiller lag. De ønsker råd og veiledning fordi de ser at et samlivsbrudd får store konsekvenser for barna.

I tillegg arbeider **sosialtjenesten** med tiltak overfor barn og unge med diagnosen AD/HD. Disse barna strever med en god del psykososiale problemer ift til sin diagnose. I 2006 hadde tjenesten kontakt med **11** barn med diagnosen og som har ulike former for hjelpetiltak etter lov om sosiale tjenester (støttekontakt/avlastning og fritidstiltak).

Sosialtjenesten har i tillegg ca **5** barn/unge med andre diagnoser/behov som har hjelpetiltak i form av støttekontakt/besøkshjem/andre avlastningstiltak/ferietiltak. Dette gjelder også barn av psykisk syke foreldre og foreldre med funksjonshemminger.

Helsestasjonen i Sørfold – har merket markant økning av henvendelser til skolehelsetjenesten fra barn og unge med psykososiale problemer. Det har ikke vært gjennomført noen registrering av disse henvendelsene og vi har derfor ikke noen tall å vise til her. Lege og helsesøster har også henvist elever i barne- og ungdomsskolen til Bup.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)-

Skoleår	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Antall	61	66	44	37	Ca.30		

Nedgangen i tallene fra PPT/Sørfold til og med skoleåret 03/04 må ses i sammenheng med at det jobbes mer med tiltak rundt barn og unge direkte i skolemiljøet samt nedgang i elevtallet i kommunen. Videre har det også en sammenheng med omorganisering av PP-tjenesten, endrede arbeidsoppgaver og

nye måter å registrere henvisninger på. (Tall til de to siste kolonnene er forsøkt innhentet, men ikke mottatt til planforslaget skulle opp til behandling).

Kartleggingen viser bruk av kommunale tjenestetilbud til voksne:

Miljø-kafeen på Straumen har 5-6 faste brukere (voksne), hovedsakelig fra Røsvik og Straumen ("A" og "B" gruppen)

Psykisk helsearbeider har kontakt med i overkant av **30 personer** per år - over kortere og lengre tid (brukere fra alle gruppene). Brukerne er henvist til tjenesten via fastlege, direkte fra Nordlandssykehuset, samt at noen brukere tar direkte kontakt med psykisk helsearbeider.

Miljøtjenesten 2,4 st. i turnus på 8 uker har - ca **10 brukere** som følges opp med miljørettede tiltak/bistand i bolig ("A" og "B" gruppen).

15 brukere har **støttekontaktordning**. Gjelder brukere fra alle gruppene ("A" – "D").

Hjemmetjenesten (alle sonene) - har kontakt med all type brukere/grupper - vi har ikke innhentet spesifikke tall her.

Varig tilrettelagte arbeidsplasser Siso Vekst AS Sørfold/Fauske. Bedriften har 20 tiltaksplasser og ca 7 plasser tilfaller søkere fra Sørfold som fyller vilkårene.

Kartlegging av bruk av tjenestetilbud i spesialisthelsetjenesten rettet mot barn og unge:

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)

	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	Gutter	Jenter	G	J	G	J	G	J	G	J	G	J	G	J	G	J	G	J
0 – 6 år	2	0	1	0	0	1	3	1	3	0	1	1	1	1				
7 – 12 år	2	1	4	2	5	3	2	5	2	3	3	2	5	1	9	5	11	8
13 – 18 år	3	5	1	6	2	6	1	2	1	4	1	1	2	2				
Henviste totalt	13		14		17		13		13		9		12		14		19	

Akuttpost for ungdom– (15 -18 år) hadde **1** ungdom innlagt i 1999; ingen i 2000 og 2001. 2002: **2** ungdommer. I 2003: **1** ungdom og i 2004 **0** ungdommer. Får ikke ut tall for 2005 og 2006. Fra de kommunale tjenestene er det ikke registrert innleggelser.

Ungdomsavdelingen, Nordlandssykehuset, avd. psykiatri – (13 – 18 år) 1 ungdom innlagt i skoleårene 99/00 Ingen innleggelser etter skoleåret fra skoleåret 00/01. Ungdomsavdelingen har mottatt søknader i denne perioden men har ikke hatt innleggelser.

Autismeteam, Nordlandssykehuset, avd. psykiatri – 2 barn fra Sørfold henvist til autismeteamet i 2001. Tall for 2002, 2003 og 2004–ingen henvisninger. Ikke mottatt tall for 2005 og 2006.

Kartlegging av bruk av tjenestetilbud i spesialisthelsetjenesten rettet mot voksne:

Vi har forsøkt å skaffe til veie tallinformasjon om personer fra Sørfold som har fått behandlingstilbud i spesialisthelsetjenesten. Vi har fått fram følgende opplysninger:

Antall henvisninger **Salten psykiatriske Senter (SPS):**

Instans	2000	2001	2002	2003	2004
Innleggelse, Nordlandssykehuset, psyk.	14	17	21	20	***
Røsvik bo- og behandlingssenter (Rbb)	13	6	Ikke mottatt	*	***
Poliklinisk behandling (VOP), Fauske	19	18	18	25	**136
Poliklinisk behandling (VOP), Bodø			3	3	

*Fra og med 2003 går tallene fra Rbb inn i statistikk over innleggelser i Nordlandssykehuset, psykiatri.

VOP, Fauske har registrert **136 konsultasjoner fordelt på 16 pasienter fra Sørfold

***Ingen tall for 2004

(forts. tabell)

Instans	2005	2006
Innleggelse, Nordlandssykehuset, psyk.		
Poliklinisk behandling (VOP), Fauske	13K/9M	12K/9M

Rusteamet – Nordlandssykehusets polikliniske 2. linjetjeneste innen rusomsorgen i Saltenregionen

Antall brukere med rusmiddelproblematikk som har kontakt med Rusteamet, – enten i samarbeid med sosial- eller helsetjenesten eller i direkte kontakt med brukere (for eksempel promilleprogram):

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
4	6	12	9	8		

(ikke mottatt tall for 2005 og 2006)

I tillegg bistår Rusteamet sosialtjenesten med råd og veiledning, utredninger, veiledning til pårørende og i forbindelse med søknader om behandlingsopphold i institusjoner.

Rus- og psykiatriposten v/Nordlandssykehuset, avd. psykiatri-

Åpnet januar 2006. Ingen innlagte brukere fra Sørfold i 2006. Posten kan også kontaktes av kommunen dersom det er behov for veiledning og utredning i forhold til dobbeltdiagnoser.

Nordlandsklinikken, Narvik –

Henvist og vurdert pasientrettigheter:

2003	2004	2005	2006
2	9	6	2

Behandlingsopphold inkl. oppfølgingsuker:

2003	2004	2005	2006
3	3	4	2

Kommunen har søkt bistand av Fylkesbasen v/Nordlandsklinikken i utredningsfasen og ved mulige søknader. Videre er Nordlandsklinikken kompetansesenter for helseregionen.

Færingen, Tromsø –

I 2002 ble en bruker presentert for Færingen med et besøk, men tiltaket ble ikke funnet hensiktsmessig. Høsten 2003 – ny søknad for ny bruker. Iverksatt fra januar 2004; varighet ut 2005 med ettervern/oppfølging ut 2006. En ny bruker fra høsten 2006 med varighet i behandlingsopphold ut 2007.

Alderpsykiatrisk post, Nordlandssykehuset, avd. psykiatri (Kløveråsen), Bodø – 5 brukere har vært tilmeldt avdelingen årene 00/01. Tall for 2002 ingen tilmeldt avdelingen. I 2003 1 tilmeldt. For øvrig er det tilsynslege ved Sørfold sykehjem som diagnostiserer demens. (Tall ikke mottatt for de siste årene).

Nordlandssykehuset, Psykiatrisk innsatsteam, avd. Saltdal – i 2000 og 2001 var i alt 4 brukere (psykisk utviklingshemmede voksne/barn/unge) henvist til innsatsteamet for utredning. I 2002 ble 1 ny bruker henvist samt at Innsatsteamet fulgte opp brukere ved behov som allerede er henvist i deres system (ansvarsgrupper m.m.).

I 2003 ble 2 brukere henvist til Innsatsteamet og 2 brukere fra Sørfold var med i prosjekt for kartlegging av eventuelle psykiske lidelser hos psykisk utviklingshemmede. Ytterligere 3 brukere henvist i 2004, 3 bruker i 2005 og 4 brukere i 2006

Innsatsteamet bistår også tjenesteapparatet i kommunen med veiledning og kurs (sinne- og voldsmestring).

Andre:

Ribo, Saltdal- 1 bruker var søkt inn i 2001 men tok ikke imot tilbudet om plass. F.o.m. høsten 2002 har en bruker hatt plass i attføringstiltak – avsluttet i 2004. Våren 2003 ble det opprettet prosjekt rundt en bruker – avsluttet januar 2004. Ny søknad for en bruker sendt høsten 2003. Sørfold kommune benytter 1 plass

i 2004, i 2005, 2006 og deler av 2007 i det ordinære Ribo-systemet. I tillegg ble det opprettet nytt prosjekt rundt 1 bruker med oppstart januar 2005 i samarbeid med Statens Barnevern. Tiltaket er videreført i 2006 og i 2007.

Kriminalomsorgen Nordland, Friomsorgskontor (KIFF) – 3 brukere har pr. 2002 hatt kontakt med KIFF hvor Sørfold kommune ved sosialetaten samarbeider rundt brukerne. Problematikken her er ofte en kombinasjon av kriminalitet, rus og psykiske lidelser. **I 2003 - 2 brukere, 8 i 2004, 4 i 2005 og 5 i 2006.** Tallene for de siste årene gjelder undersøkelser/saker fra Sørfold der det er iverksatt personundersøkelser og domfellelse ift KIFF. Ikke kontakt/samarbeid med kommunen i alle saker.

Familievernkontoret har faste kontordager på Fauske. Sosialtjenesten med flere, formidler kontakt med familievernkontoret. Ingen tall herfra. Brukere kan også ta direkte kontakt.

NAV, Trygd – Det er ikke innhentet spesifikke tall på hvor mange personer som til enhver tid er sykemeldt eller har fått innvilget uførepensjon med årsak i psykiske lidelser.

Antall sykepengedager med årsak i psykiske lidelser:

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1848	2209	1309	1292	3183	2532	1628 (1.-3-kv)

NAV, Arbeid har ingen tall å gi oss på hvor mange registrerte arbeidssøkere som har fått innvilget attføring med bakgrunn i psykisk lidelse som hoveddiagnose.

2. BAKGRUNN FOR PLANEN

2.1. Nasjonale føringer

De nasjonale mål og hovedprioriteringer for en helhetlig helse- og sosialpolitikk er at hele befolkningen, uavhengig av alder, kjønn og bosted, skal sikres god tilgang på offentlig styrt helse, sosial- og omsorgstjenester av god kvalitet. Styrking av tilbudet til mennesker med psykiske lidelser er et høyt prioritert satsningsområde, og er en sentral oppgave for kommunesektoren i tiden framover, i tillegg til andre vedtatte oppgaver.

I Nasjonale mål og hovedprioriteringer fra 1998/99 heter det bl.a.:

”Hovedmålsettingen for kommunens tiltak for mennesker med psykiske lidelser er at tiltakene i størst mulig grad bidrar til at gruppen integreres i det vanlige livet i nærmiljøet og får en bedre livskvalitet og en mest mulig selvstendig og selvhjulpent tilværelse. Dette understreker behovet for tverrsektorielt samarbeid mellom helse-, sosial- og omsorgstjenestene; eventuelt kommunal boligetat og arbeids- og trygdekontor.”

Opptappingsplan for psykisk helse 1999 – 2006 (Utdrag)

Opptappingsplanen tar utgangspunkt i et helhetlig menneskesyn og et ønske om en samfunnsutvikling med større vekt på kulturelle og menneskelige verdier, desentralisering, familie og nærmiljø og en mer rettferdig fordeling.

Det er et grunnleggende prinsipp at mennesker med psykiske lidelser skal ha tjenester som er organisert og utformet etter det som ellers gjelder for offentlig tjenesteyting. Målet er å fremme uavhengighet, selvstendighet og evne til å mestre eget liv.

For å sikre et hensiktsmessig tjenestetilbud for den enkelte bruker, vil det være helt essensielt at man etablerer samarbeid mellom etatene i den enkelte kommune, mellom kommunen og statlige etater som aetat og trygdekontor, og mellom kommune og fylkeskommune. Det er en forutsetning at brukerperspektivet legges til grunn ved planlegging, organisering og drift av tjenestene.

Forebyggende tiltak står sentralt i forhold til arbeid med psykisk helse. Det er nødvendig å se alle tiltakene som foreslås i et slikt perspektiv. Særlig viktig er dette i forhold til barn og unge. Helsearbeidet i kommunene må innrettes både mot å hindre at lidelser oppstår, og når en lidelse oppstår – at denne ikke utvikler seg i mer alvorlig eller kronisk retning. Mye av det forebyggende arbeidet i kommunene skjer innen andre sektorer enn helsetjenesten. Det må sikres tidlig hjelp til mennesker som har en psykisk lidelse/psykososial funksjonssvikt.

Alt personell som tilsettes i de kommunale helse- og sosialtjenestene bør inneha, eller ha mulighet for å tilegne seg, nødvendig kompetanse i psykisk helsearbeid. I utgangspunktet skal tjenester til mennesker med psykiske lidelser ytes innenfor det vanlige kommunale tjenesteapparatet. **Kommunene trenger både generell og mer spesialisert kompetanse.**

Øremerket tilskudd – bistand til kommunene. ”Det er en forutsetning at tiltakene skal komme mennesker med psykiske lidelser til gode. Midlene kan derfor ikke nyttes til en generell styrking av helse- og sosialtjenesten eller av helse- og sosialadministrasjonen. Med utgangspunkt i opptappingsplanen og

retningslinjene for tidligere øremerkede tilskudd, kan midlene brukes til følgende tiltak:

Tiltak for barn og unge

Midlene kan nyttes til:

- Utbygging av psykososiale tjenester og kultur- og fritidstiltak for barn og unge som har eller er særlig utsatt for psykiske problemer eller lidelser
- Styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten med vekt på psykososialt arbeid og etablering av helsestasjon for ungdom
- Kompetanseheving og rekruttering

Tiltak for voksne

I budsjettproposisjonen (St.prp.nr. 1 2004-2005) fremgår det at ”Kommunens innsats bør særlig rettes mot mennesker med alvorlig eller moderate psykiske lidelser og særlig vektlegge:

- Tilfredsstillende bolig med tilstrekkelig bistand
- Mulighet til å delta i meningsfulle aktiviteter, om mulig sysselsetting
- Mulighet til å delta i sosialt fellesskap og unngå isolasjon
- Nødvendige og tilpassede helse- og sosialtjenester”

I tillegg skal midler nyttes til styrking av bruker- og pårørendeorganisasjonene og brukerrettede tiltak.

I tråd med tidligere signaler forutsettes det at den enkelte kommune ved disponeringen av tilskuddene legger til grunn at det for voksne først skal være etablert et tilfredsstillende tilbud på de ovennevnte områdene før et bredere tilbud bygges ut.

Midlene kan nyttes til:

- Nye tilrettelagte botilbud
- Styrking av hjemmebaserte tjenester og boveiledning
- Utvikling av varierte aktivitetstilbud
- Flere støttekontakter, kultur- fritidstiltak, gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner
- Styrking av øvrige tilrettelagte tjenester i kommunen

Tilskuddene kan også nyttes til kompetanseheving og rekruttering

*Opptrappingsplan for psykisk helse 1999 – 2008
Rundskriv IS-20/2004*

2.2. Kommunens hovedmål

Trivsel – framtid – utvikling er kommunens visjoner i Kommuneplan for Sørfold

- Godt å vokse opp
- Godt å være voksen
- Godt å leve som gammel og/eller ufør
- Utvikle levevilkår, kulturliv og næringsliv ut fra tilgjengelige ressurser
- Samarbeide mellom kommune, næringsliv, lag/foreninger og den enkelte innbygger for økt trivsel.

2.2.1. Lovgrunnlag

De viktigste lovene som regulerer tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser direkte og indirekte:

- Lov om kommunehelsetjenesten
- Lov om sosiale tjenester
- Lov om barnevern
- Lov om spesialisthelsetjenester
- Lov om pasientrettigheter
- Lov om helsepersonell
- Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern

Ansvaret for tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser er delt mellom forvaltningsnivåene.

2.2.2. Kommunalt ansvar

Kommunene har lovbestemt drift- og planleggingsansvar for sosiale tjenester, allmenne helsetjenester og omsorgstjenester til alle sine innbyggere. Dette inkluderer ansvar for forebygging av både generell og individuell karakter. Det ansvar som lov om kommunehelsetjeneste, barnevernloven og lov om sosiale tjenester medfører, **gjelder også mennesker med psykiske lidelser.**

Allmenn helse- og sosialtjeneste representerer både inngangsport og avtakerapparat for spesialisert behandling. En del av befolkningen har psykososiale problemer eller psykiske lidelser av ulik alvorlighetsgrad. De kommunale helse- og sosial- og omsorgstjenester møter en vesentlig del av disse menneskene. Også mange mennesker med alvorlige lidelser vil helt eller delvis få sine behandlingstilbud i kommunal sammenheng mesteparten av den tiden de trenger hjelp.

2.2.3. Helseforetakenes ansvar

I St.melding nr. 25 fremmer departementet en overordnet målsetning der psykisk helsevern for voksne bør bestå av tre hovedelementer:

psykiatriske sykehusavdelinger
distriktpsikiatriske sentre
privatpraktiserende psykiatere og spesialister i klinisk psykologi

Staten har drift- og planleggingsansvar for spesialisthelsetjenester i og utenfor institusjon.

Ansvarsområder:

Akuttbehandling på sykehus
Behandlingstilbud i psykiatriske sentra
Korttidsbehandling på sykehus
Langvarige innleggelser
Poliklinisk behandling
Rådgivning til kommunene
Samarbeid med 1.linjetjenesten
Undervisning og utdanning av personell i kommunene

Når det gjelder **psykisk helsevern for barn og ungdom** bør følgende tjenestetilbud finnes i hver fylke:

- Akuttavdeling for ungdom
- Barnepsykiatrisk behandlingshjem for barn 7 – 12 år.
- Behandlingsbarnehage eller øremerkede plasser i vanlige barnehager med mulighet for observasjon, vurdering og utprøving av tiltak.
- Behandlingshjem for psykotisk/autistiske barn og unge
- Familiebehandlingsenhet
- Poliklinikk i hvert lokalsykehusområde
- Ungdomspsykiatrisk behandlingshjem for ungdom 13 – 18 år.

2.3. Økonomiske virkemidler

2.3.1. Finansiering av kommunale tjenester.

Kommunen har et selvstendig ansvar for å gi nødvendig tilbud til personer med psykiske lidelser i kommunen. For å styrke psykisk helsearbeid i kommunen har Stortinget bevilget øremerkede tilskudd til dette formål (tall for Sørfold):

1998	Kr. 346.000
1999	Kr. 411.482
2000	Kr. 489.000
2001	Kr. 627.298
2002	Kr. 747.567
2003	Kr. 906.000
2004	Kr. 998.000
2005	Kr. 1.221.000
2006	Kr. 1.482.000

Tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser inngår i kommunens generelle oppgaver og finansieres gjennom rammetilskuddet fra staten og andre kommunale inntekter som skatter og avgifter, egenbetaling fra brukerne, trygderefusjoner m.v.. Tjenestene ytes fra mange forskjellige etater og det finnes ikke statistikk over hvor stor del av tjenesteproduksjonen som går til mennesker med psykiske lidelser. I tillegg til rammetilskuddet har kommunene fra 1995 fått bevilget et øremerket tilskudd til mennesker med psykiske lidelser. Vilåret er at økningen av tilskuddet hver år medfører en tilsvarende økning i tjenestetilbudet sammenlignet med året før. Dette kan enten skje ved en styrking av en aktivitet som allerede er i gang og/eller ved etablering av nye tilbud.

Barn og unge har ofte vært lavt prioritert ved disponering av tilskuddet i mange kommuner. 20 pst. bør være et veiledende tall for andelen av det øremerkede tilskuddet som den enkelte kommune nytter til tiltak for barn og unge; jf. Sosialkomiteens behandling av statsbudsjettet for 2001.

Departementet understreker at kommunene har et selvstendig lovfestet ansvar for planlegging, utbygging, finansiering og drift av tiltak til mennesker med psykiske lidelser. Opptrappingsplanen med statlig øremerkede midler endrer ikke dette forholdet. De statlige tilskuddene skal komme i tillegg til kommunenes egen innsats, ikke erstatte denne.

Et annet vilkår for utbetaling av tilskuddet er at kommunen utarbeider en tilfredsstillende rapport med opplysninger om hva midlene er brukt til, og at kommunen lager en handlingsplan for tjenester innen psykisk helsearbeid.

2.3.2 Nye plankrav i forbindelse med oppdatering av planer for kommunens samlede psykiske helsearbeid

I St.prp. nr 1 (2005-2006) varslet Helse- og Omsorgsdepartementet at det ville bli stilt som vilkår for utbetaling av øremerket tilskudd 1. termin at kommunene har en oppdatert og politisk vedtatt plan for sitt samlede psykiske helsearbeid. Det er også pekt på at kommunene må planlegge for tjenesten etter opptrappingsperioden; dvs. fra 2009 og knytte planen opp til økonomiplanperioden 2007 – 2010.

Det er det samlede psykiske helsearbeidet i kommunen som skal dekkes i planen, både det som er finansiert gjennom øremerket tilskudd over Opptrappingsplanen og det som er finansiert av kommunale frie inntekter.

”Planen må omfatte tjenester og tiltak for barn, unge og voksne, herunder personer med samtidige psykiske lidelser og rusproblemer. Den må omfatte så vel forebyggende tjenester, utredning, behandling, rehabilitering, oppfølging og støttetjenester. Planen må videre omfatte samarbeid og samhandlingen med tjenestene på andre tilgrensende områder, både i kommunen, på fylkeskommunalt og på statlig nivå..” (Referat fra brev fra sosial- og helsedirektoratet juni 06 ad føringer for kommunens planarbeid).

Også frivillig sektor som står for aktiviteter som inngår i kommunens samlede psykiske helsearbeid skal også beskrives.

4 hovedpunkter er tatt med:

- **Strukturelle forhold**; det bør beskrives kort det samlede psykiske helsearbeidet i kommunen, oversikt av hvordan tverrfaglighet/ flerfaglighet er i varetatt samt organiseringen av tjenesten. Faktisk/planlagt og ønsket samhandling innad i kommunen, herunder samhandling med fastlegene.
- **Overgripende tiltak**; hvordan ivaretas brukermedvirkning; jf også krav om at kommunen kan vise til hva et utvalg brukere og pårørende eller deres representanter mener om dagens tjenestetilbud og hvilke forslag de har til forbedringer. Videre skal primærforebyggende tiltak og helsefremmende tiltak omtales samt videre kompetansebehov og tiltak for å dekke kompetansebehovet.
- **Særskilte om tiltak for voksne**; bolig, bistand i bolig, arbeid og aktivitetstiltak, støttekontakter m.m.. Behandling, rehabilitering og oppfølging. Hva gjøres av fastlege, psykolog og av annet fagpersonell i kommunens psykiske helsearbeid.

- **Særskilt om barn og unge;** Primær- og sekundærforebyggende arbeid: Helsestasjons- og skolehelsetjeneste, fastlege, sosialtjeneste. Barnehagen, skole og psykisk helse i skolen, pp-tjeneste, barneverntjeneste m.m.. Støttekontakter, avlastning og andre fritidstiltak. Behandling, tilrettelegging, rehabilitering, oppfølging og bistand. Hva gjøres av de ulike faggruppene.

I tillegg til overnevnte 4 hovedpunkter skal planen også ha Handlingsplan/program for perioden 2007 – 2010. Handlingsplanen/programmet skal gi et samlet og oversiktlig bilde av det psykiske helsearbeidet i kommunen. Den varige styrkingen som de øremerkede midlene og kommunens egenfinansiering gir rom for bør komme fram. Denne delen bør også inngå i kommuneplanens kortsiktige del.

3. DAGENS TJENESTETILBUD RETTET MOT PSYKISK HELSEARBEID I SØRFOLD KOMMUNE.

3.1. Kommunale forebyggende tiltak og generelle tjenester

3.1.1. Helseetaten

Allmennlegetjenesten har ansvar for legetjenester til alle som oppholder seg i Sørfold kommune, og den har en spesielt viktig funksjon i forhold til alle mennesker med psykiske lidelser i kommunen. Dette gjelder både i forhold til mennesker i generelle livskriser for å forebygge at tilstander utvikler seg mer alvorlig, og det gjelder i forhold til gruppa som har psykiske problemer som trenger mer langvarig oppfølging. Som regel er allmennlegen (fastlegen) innfallsporten når det er behov for henvisning til spesialisthelsetjenesten. Fra 2004 (Rusreformen) kan også fastlegen søke pasienter inn til rusbehandling. Sørfold kommune har to legestillinger.

Psykisk helsetjeneste samarbeider med fastlegene i oppfølging av brukere i enkelte saker. Dette etter henvisning fra lege og/eller på bakgrunn av henvendelse fra brukeren selv med ønske om samarbeidstimer. Pr. d.d. er det ikke på plass faste samarbeidsmøter på brukernivå for å ivareta det tverrfaglige/tverretalige samhandlingen; for eksempel mellom psykisk helsetjeneste, helsetjenesten og pleie-, rehab. og omsorgstjenesten, når det

gjelder felles brukere med psykiske lidelser/rusproblemer. Samtykkeerklæring danner grunnlaget for det tverrfaglige samarbeidet.

Helsestasjonsvirksomhet

Helsestasjonen har en spesiell rolle i forhold til forebygging. Som hjelpetjeneste for barn og foreldre har helsestasjonen en unik rolle fordi den er i kontakt med alle barn og foreldre i kommunen. Gjennom det generelle helsestasjonsarbeidet og skolehelsetjeneste kan problemer fanges opp tidlig. Veiledning til foreldre er et av helsestasjonens hovedarbeidsområde. Helsesøster/helsearbeider er nødvendige samarbeidspartnere i tiltak rundt barn med psykiske lidelser.

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten ble tilført 50% ressurs spesielt med fokus på forebyggende arbeid i forhold til barn og unge. (Jfr. Psykiatriplan fra –98). Stillingen ble besatt 01.11.01. og lønnsutgiftene finansieres gjennom øremerket tilskudd. Tilføring av 50% ressurs i skolehelsetjenesten har gitt utvidete muligheter til å satse på forebyggende psykososialt arbeid blant barn og unge og fokusere sterkere på mange av feltene som er denne tjenestens ansvarsområder:

- Videreutvikle samarbeidet mellom skolene og skolehelsetjenesten. Det skal være enkelt for elevene å få kontakt med skolehelsetjenesten. Ved de største skolene har skolehelsetjenesten fast kontortid, og de mindre skolene besøkes 2-3 ganger pr. halvår.
- Skolehelsetjenesten har de siste årene besøkt alle klassene ved skolestart på høsten. I 2006 fikk vi utarbeidet en informasjonsbrosjyre om skolehelsetjenesten for å sikre at også alle foreldrene gjøres kjent med tjenesten. Det ble også i 2006 utarbeidet en plan for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. (Vedtatt i kommunestyret 31.10.06).
- Gruppesamtaler med all på enkelte klassetrinn og individuell oppfølging av de som måtte trenge det.
- Bidra til skolens undervisning om temaer som ernæring, spiseforstyrrelser, mobbing, rusforebygging, seksualitet, bevisstgjøring i fht egen kropp, motivere til å ta egne valg og sette grenser.
- Bidra til at ungdom og psykisk helse settes på dagsorden i skolene.
- Tett og nært samarbeid tverrfaglig og tverretatlig mellom de hjelpeinstanser som er innrettet mot barn og unge.
- Tilbud om veiledning og tett oppfølging til foreldrene som har behov for det.

Ansvar/oppfølging fordeles mellom helsesøster og helsearbeider, og oppfølging av barn/enkeltelever/familier fordeles ut fra problemområder og kompetanse.

Skolehelsetjenesten samarbeider med andre tjenester og kan også være behjelpelig med å kontakte/henvise til andre instanser.

Fysioterapitjenesten

Sørfold Fysioterapi har 2,5 stillinger, og kan tilby:

Generell trening (styrke, utholdenhet, bevegelighet)

Spesifikk trening (opptrening etter nedsatt funksjon)

Avspenning- og kroppsbevissthetstrening

Individuell behandling av muskel- og skjelettlidelser.

Trening kan organiseres individuelt eller i grupper og tilpasses den enkelte ut fra fysiske forutsetninger.

Fysak Tilbudet er lagt ned f.o.m. **01.01.03.**

3.1.2. Pleie-, rehabiliterings- og omsorgsetaten (PRO)

PRO Sørfold er inndelt i tre soner, - Nordsida, Straumen og Røsvik.

Hjemmetjenesten omfatter hjemmesykepleie, hjemmehjelp, trygghetsalarm og middagsombringning.

Hjemmetjenesten gir tilbud også til mennesker med psykiske lidelser, - for mange er det avgjørende at de har et slikt tilbud for å kunne bo hjemme.

Institusjonstjenesten og hjemmetjenesten er samordnet. Dette betyr at sonevis er det samme personell som arbeider i institusjon og i hjemmetjenesten.

Institusjoner/boliger.

Sørfold sykehjem i Røsvik har til sammen 26 plasser, derav 8 plasser i skjermet enhet med tilbud til personer med diagnose demens.

Sørfold eldrecenter på Straumen har 15 institusjonsplasser hvorav 6 av plassene er sykehjemsplasser.

Det er 15 omsorgsboliger på Straumen. Av disse er en leilighet forbeholdt personer med behov for rehabilitering.

Elvheim bokollektiv i Elvkroken er et bokollektiv for eldre med 10 beboerrom.

Ingen plasser i institusjon eller bolig er øremerket personer med psykiske lidelser.

Sørfold kommune har **rehabiliteringskontakt, hørselskontakt og hjelpemiddelkontakt.**

Psykisk helsetjeneste samarbeider med de ulike sonene i kommunen på brukernivå. Saker meldes opp via avdelingsleder og det avtales videre oppfølging og fordeling av oppgaver rundt brukeren. Tjenestene har også felles kartleggingsprogram Iplos i fagprogrammet Profil. Samtykkeerklæring danner grunnlaget for det tverrfaglige samarbeidet.

3.1.3 Sosialetaten

Barneverntjenesten har ansvar for råd, veiledning, hjelpetiltak og omsorgstiltak i forhold til barn i alderen 0 – 18 år (23 år) som oppholder seg i Sørfold kommune. Tjenesten kommer i kontakt med barn, foreldre og andre pårørende med ulike former for psykiske lidelser. Henvisning til spesialisthelsetjenesten (BUP) kan også gjøres av barnevernet. Jf også pkt 3.1.7 ad tverrfaglig samarbeidsteam i arbeidet for barn og unge relatert til psykisk helsearbeid. Barneverntjenesten samarbeider også rundt barn og unge i ansvarsgrupper.

Sosialtjenesten har gjennom Lov om sosiale tjenester ansvar for tiltak også for voksne og barn med psykiske lidelser. Gjennom dette lovverket administreres ulike hjelpetiltak. Det kan være økonomisk bistand/veiledning/oppfølging, hjelp til bolig, støttekontakter, avlastning, kartlegging/utredning, råd og veiledning, søknader om rusbehandling, aktivitetstiltak, etc.. Sosialtjenesten samarbeider også med NAV, arbeid og NAV, trygd om arbeidstiltak, attføring, uførepensjon og andre trygdeordninger.

Sosialtjenesten og psykisk helsetjeneste har felles ukentlige saksbehandlingsmøter for oppfølging av felles brukere (kapittel 4 og kap 6 i lov om sosiale tjenester) med ulike funksjonshemninger, rusmiddelavhengige, psykiske lidelser og andre med særskilte behov, som har tiltak med oppfølging eller søker nye tjenester/tiltak.

Tjenesten for psykisk helsearbeid er organisert i sosialetaten; jf. også pkt 1.3 i planen. Tjenesten er i sin helhet bygget opp på bakgrunn av tiltak i Plan for psykisk helsearbeid f.o.m. 1998. Dette ved hjelp av øremerket tilskudd og kommunal egeninnsats.

Det er fra høsten 1999 opprettet 1/1 stilling som **psykisk helsearbeider**. (Jfr. Psykiatriplan fra 1998). Arbeidsoppgavene til psykisk helsearbeider er i hovedsak koordinering av tiltak innenfor psykisk helsearbeid i kommunen, oppfølging av miljøtjenesten (turnusarbeid og veiledning), planarbeid, koordinator av fagteam for rus- og psykisk helsearbeid, samt lavterskeltilbud til kommunens innbyggere.

Psykisk helsearbeider har også samarbeid med andre kommunale- og statlige etater og faggrupper. Dette er beskrevet nærmere under de enkelte fagetatene i kapittel 3. Psykisk helsearbeider deltar også i ansvarsgrupper ved oppfølging av rusmiddelmissbrukere i institusjonsbehandling.

Psykisk helsearbeider er Sørfold kommunes representant i **Rådet for Saltenpsykiatrien**. Rådet er sammensatt av representanter for Salten kommunene, spesialisthelsetjenesten og brukerorganisasjonene.

Markering av **Verdensdagen for Psykisk Helse, 10. oktober**, er et tiltak i planen som koordineres av psykisk helsearbeider og fagteamet. Midler til dette tiltaket settes av hvert år i planen. Markeringen av Verdensdagen rullerer mellom Straumen, Nordsida og Røsvik. Egen tverretattlig arbeidsgruppe samarbeider om program for markeringen.

Miljøtjenesten arbeider med miljørettede tiltak i hovedsak rettet mot mennesker som har rusproblemer, psykiske lidelser, psykisk utviklingshemmede og eldre med særskilte behov. Tjenesten har i flere år bestått av 1,9 årsverk, fordelt på 3 ansatte. Ved bruk av øremerket tilskudd ble ressursene i miljøtjenesten økt med 50% st. i 2004. I denne stillingen ble det ansatt en psykiatrisk sykepleier. For øvrig er de andre fast ansatte i miljøtjenesten; 1 omsorgsarbeider og 2 ufaglærte.

Det er utarbeidet stillingsbeskrivelse for miljøarbeiderne. Hovedoppgavene til miljøtjenesten er å følge opp brukerne med miljørettede tiltak i og utenfor boligen. Tiltakene iverksettes på bakgrunn av søknad og enkeltvedtak. Hver bruker har sin primærkontakt.

Miljøarbeiderne skal knyttes opp til felles veiledningsgruppe for ansatte som har direkte tilknytning til opptrappingsplanen og øremerket tilskudd.

F.o.m. 2006 var det planlagt økning av tiltak nr. 10.2 – ressurs i omsorgsbolig/boveiler. Omsorgsboligene for mennesker med psykiske lidelser er beregnet ferdigstilt sommeren 2007 men tiltaket er midlertidig iverksatt med inntil 30% st. f.o.m. november 06 for bl.a. å planlegge innholdet i driften av omsorgsboligene samt brukerundersøkelse. Tiltaket foreslås videreført i 2007.

I handlingsplan for Psykisk helsearbeid har det over tid vært lagt til rette, økonomisk og praktisk, for **kompetanseheving** på ulike nivå i miljøtjenesten og for andre faggrupper i kommunen. Fast veiledning, div. kurs (bl.a. ”Støtte og Lære”), hospitering m.m.. I tillegg har det vært lagt til rette for utdanning for ansatte, både med og uten videregående skole. En ansatt har tatt videreutdanning i SEPREP; behandling, rehabilitering og oppfølging av

mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Videre tiltak for kompetanseheving må planlegges som en del av Handlingsplanen.

Miljøkafeen er et treffpunkt for alle innbyggere hvor ulike aktiviteter kan settes i gang. Miljøkafeen er et treffpunkt og samlingssted for flere brukergrupper. Driften av miljøkafeen er lagt inn som en del av miljøarbeidernes oppgaver og pr i dag leies Fotballhytta på Straumen til dette formålet. Aktiviteten er økt fra en dag pr 14. dag til en dag pr uke. Det utformes eget program for hvert halvår. Drift/husleie dekkes gjennom øremerket tilskudd.

Det er nødvendig for videre drift av miljøkafeen at vi finner et mer egnet og tilgjengelig lokale å være i. Videre i planperioden vil det bli jobbet for dette og konkrete forslag vil bli lagt fram i løpet av 2007 – også med tanke på samarbeid med andre brukergrupper; for eksempel barn/unge som har tiltak og aktiviteter i regi av kulturavdelingen og klubb/feltarbeider.

Vedsentralen er fra og med oktober 2004 avsluttet som en kommunal vernet bedrift. Vedsentralen er overtatt av **Siso Vekst AS** som en egen vedavdeling. Sørfold kommune er medeier av bedriften i samarbeid med Fauske kommune og er en del av styret og rådgivende utvalg. 20 varig tilrettelagte arbeidsmarkeds plasser er tildelt Siso Vekst gjennom Nav, arbeid. Sørfold kommune har i gjennomsnitt 7 plasser av egne brukere inn i bedriften som det betales egenandeler for. Hver bruker tildeles plass gjennom godkjenning av Nav, arbeid, Siso Vekst og enkeltvedtak fattet av sosialtjenesten.

3.1.4 Opplæringsetaten.

Opplæringsetaten administrerer både skoler og barnehager og er således en viktig etat for barn og unge i kommunen. Sørfold kommune har tilnærmet full barnehagedekning.

Tilbud om voksenopplæring er viktig i forhold til voksne som av ulike grunner har mangelfull grunnopplæring.

Fagteamet for rus- og psykisk helsearbeid og arbeidsgruppen for Verdensdagen for psykisk helse, har et tett samarbeid med skolene og barnehagene i kommunen vedrørende tema og organisering/markering av Verdensdagen.

3.1.5 Kulturavdelingen.

Sørfold kommune har et bredt spekter av lag og foreninger som representerer mange og ulike tilbud om musikk, teater, idrett og andre fritidsaktiviteter for kommunens innbyggere. I samarbeid med andre jobber og kulturavdelingen for å legge til rette for opplevelser og aktiviteter for alle.

Kulturavdelingen har også utarbeidet plan for Fysisk aktivitet med tiltak for kommunens innbyggere, også de med særskilte behov.

75% stilling klubb/feltarbeiderstilling ble opprettet i februar 2004. Det er utarbeidet stillingsbeskrivelse og stillingen skal dekke behovene for kontinuerlig drift av ungdomskubbene i kommunen, og i tillegg skal den ha et spesielt fokus på forebygging av fysisk og psykisk helse samt kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge. Stillingen er organisert i **kulturavdelingen** og finansieres ved overføring av øremerket tilskudd.

Klubb/feltarbeider skal knyttes opp til felles veiledningsgruppe for ansatte som har direkte tilknytning til opptrappingsplanen og øremerket tilskudd.

3.1.6 Teknisk etat

Samarbeid med kommunens bolignemnd i forbindelse med søknader og tildeling av kommunale leiligheter til brukere i målgruppen. Teknisk etat har vært en sterk bidragsyter i plan- og byggekomite for omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser. Kommunen v/teknisk etat leder arbeidet i oppføringsfasen av boligene.

3.1.7 Tverrfaglige/tverrsektorielle samarbeidsgrupper

Tverrfaglig samarbeid i forhold til barn, unge og voksne pågår på ulike nivåer mellom bl.a. helsetjeneste, barneverntjeneste, sosialtjeneste, skole, barnehager pedagogisk-psykologisk tjeneste, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og voksenpsykiatrisk poliklinikk.

Fagteamet for rus- og psykisk helse har utarbeidet **beredskapsplan for psykisk og sosial omsorg ved ulykker, katastrofer, kriser og dramatiske hendelser – POSOM-planen**. Planen ble politisk behandlet i kommunestyret i sak 17/04, 30.03.04. Posom-planen er et vedlegg til den overordnede **plan for kriseledelse i Sørfold kommune; Sosial og helsemessig beredskap 2004 – 2007**; politisk behandlet i sak 45/04, 23.06.04.

Sørfold kommunens POSOM-gruppe:

Omsorgssjef – leder/koordinator
Sosialsjef – stedfortredende leder/koordinator
(Helsesjef) – deltar avhengig type krise
Ledende Helsesøster
Psykisk helsearbeider
Helsearbeider i skolehelsetjenesten

Posom-tjenesten kan aktiviseres av ulike nivåer; den overordnede kriseledelse i kommunen, av skadestedsleder (lensmann) og ut fra initiativ av medlemmer i gruppen. Posom-tjenesten kan også være en ressurs for andre virksomheter i kommunen ved alvorlige kriser, ulykker og alvorlige hendelser. Av øremerket tilskudd er det gjort innkjøp av diverse utstyr til hjelp i arbeidet i posom-gruppen; kr. 20.000. Videre har posom-gruppen deltatt på kursrekke i regi av Sivildforsvaret. Kostnadene dekket av øremerket tilskudd. Nye kurs og oppdatering foreslås i planperioden.

Sørfold kommune har to ressurspersoner som kan bistå i forhold til **selvmordproblematikk**; helsesøster og psykisk helsearbeider. Disse ressurspersonene har gjennomført kurs og opplæring i forhold til å bistå i selvmordskriser. Det arrangeres faste samlinger for alle ressurspersonene i Salten. Det er opprettet et samarbeid med Nordlandssykehuset, avd. somatikk i forhold til oppfølgingsrutiner for personer som har forsøkt å ta sitt eget liv.

Samarbeidsteamet (Jfr. Psykiatriplan for Sørfold kommune fra 1998) – team som har deltakere fra barneverntjenesten, helsestasjonen/skolehelsetjenesten, BUP og PP- tjenesten. Teamet har tilbud til barnehager og skoler i kommunen om samarbeidsmøter med. Generelle saker samt anonyme/avklarte bekymringssaker rundt enkelte barn tas opp til drøfting.

Samarbeidsteam for gravide rusmiddelmissbrukere – bestående av helsesøstertjenesten, barneverntjenesten og sosialtjenesten/psykisk helsetjeneste er i gang med å utarbeide rutinebeskrivelse ift gravide rusmiddelmissbrukere..

Utvalg for individuelle planer – består av helsesjef, pleie-, omsorgssjef og sosialsjef. Mandat: behandle søknader om individuelle planer, fatte vedtak og oversende saken til faginstans. Søknadene sendes til omsorgsetaten som også har sekretærfunksjonen i utvalget. Utvalget møtes etter innkalling fra sekretær. Det fattes enkeltvedtak som kan påklages. Koordinerende etat får i oppgave å sørge for at det i samsvar med bruker (pårørendes) ønske, opprettes koordinator.

Det er opprettet tverrfaglig gruppe, **SO-gruppa**, med spesielt ansvar for kompetanse og beredskap i forhold til seksuelle overgrep og familievold. Gruppas mandat er politisk forankret i sak 11/04.

Medlemmene i gruppa er: Opplæringsetaten v/Leif Strømdal, Skolehelsetjenesten v/Ragnhild Bjørknes, Lensmannskontoret v/Rune Berg, Barneverntjenesten v/Kari Øxning og sosialtjenesten v/Bente Trones. I det videre arbeidet blir det viktig å ha et nært samarbeid til den tverrfaglige Rådgivningsgruppa som er etablert i helseregion nord; Tromsø.

Kulturavdelingen, helsestasjonen/skolehelsetjenesten, opplæringsetaten, barneverntjenesten og lensmannskontoret har opprettet en tverretatlig

samarbeidsgruppe. **Forebyggende team** - skal tenke forebyggende tiltak for barn og unge i kommunen. Hovedfokus skal være å forebygge kriminalitet og rus. Denne samarbeidsgruppen har lagt nede deler av 2006.

Røsvik prosjektet – prosjektet kom i gang etter initiativ fra politisk og administrativ ledelse i kommunen. Røsvik skole, foreldre, Bufetat v/Røvika ungdomssenter, Psykiatrisk innsatsteam, bup og barneverntjenesten/sosialtjenesten, har siden høsten 2006 hatt et eget prosjekt rundt 5 – 6 unge i lokalsamfunnet; både i skolesammenheng og på fritid. Prosjektet er delfinansiert av øremerket tilskudd og evalueres fortløpende. Prosjektet er tenkt overførbart til andre skolekretser/lokalsamfunn i kommunen ut fra behov.

Ansvarsgrupper/ISP-team – tverrfaglige samarbeidsgrupper opprettet rundt brukere. Brukerne selv eller pårørende er viktige medlemmer i tillegg til de enkelte fagetatene. Også deltakelse fra interkommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten ved behov. I ISP-teamene (Individuelt samarbeidsprogram) er det spesielle at brukeren er i sentrum og bestemmer hvem som skal delta i teamet.

NAV, trygd og NAV, arbeid – det samarbeides med etaten i saker rundt enkeltbrukere i basisteam og/eller avtalte samarbeidsmøter.

3.1.8 Brukermedvirkning

Brukerorganisasjoner

I 2004 startet arbeidet med å få dannet lokallag av **Mental Helse** i Sørfold. I september 2005 ble det valgt interimstyre og første ordinære årsmøte avholdt i februar 2006. 2 representanter fra fagteamet for rus/psykisk helse i Sørfold kommune, var medlemmer av interimstyret, og også nå i det valgte styret.

Representant fra Mental Helse har vært medlem av byggekomiteen vedrørende bygging av omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser. Lokallaget tildeles midler fra øremerket tilskudd hvert år.

Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri (LPP) er også representert i Sørfold ved at pårørende i Saltdal, Sørfold og Fauske sammen har dannet et lokallag. Lederen for lokallaget var med i plankomiteen for omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser. Bladet **Psyk Opp Nytt** inneholder LPPs medlemssider og gode fagartikler. Kommunen abonnerer på bladet.

Sørfold kommune gir annons støtte til bladet **Psykisk Helse**. Det abonneres også på bladet som inneholder mye informasjon om hva som skjer i arbeidet

med psykisk helse. Landsforeningen **Voksne for barn** er også en viktig brukerorganisasjon som ivaretar gruppen barn av psykisk syke foreldre.

Et minstekrav fra Sosial- og helsedirektoratet for at kommunene kan si at de har oppfylt plankravene/rapporteringen for 2006, er at det kan vises til hva et utvalg brukere og pårørende, eller deres representanter, mener om dagens tjenestetilbud innen psykisk helsearbeid, og hvilke forslag de har til forbedringer. Metoden som kommunene velger er valgfri, men undersøkelsen/metoden skal beskrives og må være systematisk.

Psykisk helsetjeneste har valgt å gjennomføre en **Brukerundersøkelse** ved å sende ut spørreskjema til 32 brukere og pårørende. Svar og resultat av brukerundersøkelsen vil bli gjort kjent i egen sak til administrativt og politisk nivå så snart data er systematisert.

Informasjon til brukerne – oppdatert brosjyre skal utarbeides og sendes ut innbyggere i Sørfold. For øvrig vises det til markeringen av Verdensdagen for psykisk helse, 10. oktober, hvor det framkommer mye god informasjon om psykisk helsearbeid til alle innbyggere i kommunen.

Andre **frivillige organisasjoner, foreninger og lag** i kommunen gir i tillegg gode tilbud til innbyggerne i Sørfold.

Diakoniarbeider

Fellesrådets diakoniarbeider jobber i forhold til alle kommunens innbyggere, men det er lagt spesielt fokus på barn, unge og deres foreldre og kommunens eldre i og utenfor institusjon. Den frivillige besøktjenesten retter seg inn mot eldre og den er organisert av diakoniarbeider.

3.2. Interkommunale forebyggende tiltak og generelle tjenester til alle aldersgrupper

Pedagogisk – Psykologisk tjeneste (PPT)

er et interkommunalt samarbeid mellom Fauske kommune, Sørfold kommune og Nordland fylkeskommune. Tjenesten skal hjelpe elever, foreldre og personale i skoler og barnehager å utvikle gode læringsvilkår for barn og unge som trenger særlig hjelp.

Legevakt

Sørfold kommune samarbeider med Fauske kommune om legevaktstjenester.

Overgrepsmottaket ved Bodø legevakt

Bodø legevakt har et eget døgnåpent akuttmottak for mennesker utsatt for overgrep. Mottaket er et tilbud til alle innbyggerne i Saltenkommunene.

Pasienten definerer selv om hun/han har vært utsatt for seksuelt overgrep eller forsøk på overgrep. Tilbudet er frivillig og gratis. Prosjektperioden går ut 1. juli 2007.

Bedriftshelsetjeneste- Sørfold kommune har avtale med bedriftshelsetjenesten for sine ansatte.

Jordmortjeneste

Kommunen har ikke egen jordmortjeneste. Det er opprettet et samarbeid med Fauske kommune om tilgang til jordmortjeneste for de av Sørfolds befolkning som måtte ha behov for det.

Politi

Sørfold lensmannskontor samarbeider med Fauske og Saltdal lensmannskontor om vaktberedskap utenom ordinær kontortid. Sørfold lensmannskontor er en del av beredskapen i Indre Salten.

Sosialetaten ved barnevern- og sosialtjenesten har opprettet samarbeidsmøter med lensmannen i Sørfold. Ca. 4 møter per år hvor det drøftes generelle forebyggende tiltak for barn, unge og voksne.

Kriminalomsorgen Nordland, Friomsorgskontor (tidligere KIF) – sosialtjenesten samarbeider med Kriminalomsorgen og brukere som har program og oppfølging som følge av dommer. Brukerne har ofte sammensatte psykososiale problemer i tillegg til kriminalitet.

Familievernkontoret – Kommunen har samarbeid med familievernkontoret i enkeltsaker og kan formidle kontakt/timebestilling ved behov. Også meklingsinstans for foreldre i skilsmisse/samlivsbrudd. Familievernkontoret har også et tilbud til menn som vil arbeide med egen aggresjon og vold.

3.3. Spesialisthelsetjenester.

Det er viktig at de statlige tjenestene med sin spesialkompetanse støtter kommunene i deres forebyggende arbeid og behandlingsrettede tiltak. Generelt vil samarbeid på tvers av forvaltningsnivå og etater være viktig for å lykkes.

Sørfold kommune har forpliktet seg til å ta i bruk ”**Håndbok i Samarbeidsprosedyrer**” mellom brukere- og pårørendeorganisasjoner, de 10 saltenkommunene og Salten psykiatriske Senter (SPS). Håndboken skal benyttes som retningsgivende i kontakten mellom brukerens hjemkommune og SPS. Avtalen gjelder f.o.m. 01.11.04.

I tillegg er det inngått samarbeidsavtale mellom Nordlandssykehuset, HF og Sørfold kommune og gjelder f.o.m. 01.12.2005. Avtalen omfatter også psykisk helsetjeneste.

Salten psykiatriske senter (SPS):

SPS gir det psykiatriske lokalsykehusstilbudet til voksne i de 11 Saltenkommunene. De enheter innen SPS som kan være aktuelle samarbeidspartnere for Sørfold kommune er:

- Allmennpsykiatrisk post 1
- Allmennpsykiatrisk post 2
- Akutt-post
- Psykoseteamet
- Rehabiliteringsteamet
- Røsvik bo- og behandlingssenter (RBB)
- Voksenpsykiatrisk poliklinikk for Indre Salten (VOP)
- Rusteamet

Barne- og ungdomsavdeling (BUPA)

BUPA gir det psykiatriske tilbudet til barn og ungdom under 18 år og har følgende enheter:

- Akuttenhet for ungdom (Fylkesdekkende)
- Autismeteam (Fylkesdekkende)
- Familieavdeling
- Poliklinikk Indre Salten (BUPIS)
- Poliklinikk Ytre Salten (BUP)
- Ungdomsavdeling

Nordlandssykehuset, avd. psykiatri

NPS som sentralinstitusjon har følgende enheter som det for Sørfold kommune kan være aktuell å samarbeide med:

Psyko-geriatrisk avdeling, Kløveråsen

Psykiatrisk innsatsteam, Saltdal

Rehabiliteringsavdeling

Rus- og psykiatriposten (ny)

Nordlandsklinikken – behandlingsinstitusjon for rusmiddelmissbrukere samt kompetansesenter for Helseforetak Nord-Norge. Institusjonen gir råd og veiledning og har også seksjon for forebyggende arbeid innenfor rusfeltet.

Sørfold kommune har samarbeid med Rusteamet i Bodø (se Salten psykiatriske senter) før innleggelse til behandling i institusjon. Etter overgang til stat og sykehus (Rusreform II) er det i utgangspunktet fritt sykehusvalg. Imidlertid er

Rusteamet og Nordlandsklinikken med i vurderingen rundt den enkelte bruker og valg av behandlingstilbud.

Et nytt tiltak for rusmiddelmissbrukere er tverrsektorielt **tannhelsetilbud** for rusmiddelmissbrukere i Salten tannhelse-distrikt. Psykisk helsearbeider er kommunens kontaktperson og arbeidet består av å vurdere den enkelte brukers rettigheter om gratis tannbehandling. Egen samarbeidsavtale er under utarbeidelse.

4. ØKONOMI

4.1. Bruk av øremerket tilskudd 1998 – 2006

Tilskuddet for **1998** ble brukt til følgende tiltak:

1. Lønnsutgifter - Miljøtjenesten
2. Tilskudd kommunal vernet bedrift – tilrettelegging av arbeidstiltak
3. Kompetanseheving
4. Faglig veiledning

Tilskuddet for **1999** ble brukt til følgende tiltak:

1. Videreføring av miljøtjenesten
2. Videreføring av tilskudd vernet bedrift
3. Videreføring av kompetanseheving
4. Videreføring av faglig veiledning
5. Ny stilling 100% psykisk helsearbeider

Tilskuddet for **2000** ble brukt til følgende tiltak:

1. Videreføring av miljøtjenesten
2. Videreføring av tilskudd kommunal vernet bedrift
3. Videreføring av kompetanseheving
4. Videreføring faglig veiledning
5. Videreføring 100% stilling psykisk helsearbeider
6. Nytt engasjement – vikar for psykisk helsearbeider 50%st.
7. Nytt tiltak – drift/husleie miljøkafe.

Tilskuddet for **2001** ble brukt til følgende tiltak:

1. Videreføring av miljøtjenesten
2. Videreføring av tilskudd kommunal vernet bedrift
3. Videreføring av drift/husleie miljøkafe
4. Videreføring av kompetanseheving/nytt tiltak ”Støtte og lære”
5. Delfinansiering av 100% stilling psykisk helsearbeider
6. Nytt tiltak – styrking av skolehelsetjenesten 50% stilling

Tilskuddet for **2002** ble brukt til følgende tiltak:

1. Videreføring av miljøtjenesten	kr. 320.000
2. Videreføring av tilskudd kommunal vernet bedrift	” 44.000
3. Videreføring av drift/tiltak miljøkafe/aktivitetstiltak	” 20.000
4. Generell kompetanseheving og videreføring av ”Støtte og lære”	” 22.000
5. Videreføring av stilling psykisk helsearbeider	” 191.567
6. Videreføring - Styrking av skolehelsetjenesten; 50% st.	” <u>145.000</u>
	kr. 742.567

Tilskudd for **2003** ble brukt til følgende tiltak:

1. Videreføring av miljøtjenesten samt styrking av tiltaket; jfr. tiltak 4.2.7	kr.385.000
2. Videreføring av st. psykisk helsearbeider delvis finansiering gjennom tilskuddet	” 112.500
3. Kommunalt tilrettelagte arbeidsplasser	” 10.000
4. Styrking av brukerrettede tiltak og informasjon	” 9.000
5. Kompetanseheving og rekr. av personell	” 204.000
6. Videreføring av drift miljøkafe/aktiviteter	” 20.000
7. Flere støttekontakter	” 10.000
8. Utbygging av psykososiale tjenester og støttekontakter, kultur og fritidstiltak for barn og unge.	” 5.500
9. Videreføring av stilling – Styrking av skoleh.tjenesten	” <u>150.000</u>
Sum	kr. 906.000

Tilskudd for **2004** ble brukt til følgende tiltak:

1. Informasjon	kr. 5.000
2. Bruker- /pårørendeorganisasjoner	” 2.000
3. Kompetanseheving, rekrutteringstiltak	” 42.000
4. Kommunale tilrettelagte boligtilbud	” 21.000
5. Bistand i boliger, boveiledning, hjemmebaserte tjenester og miljøarbeid	” 484.000
6. Aktivitetstilbud	” 20.000
7. Støttekontakter for voksne	” 10.000
8. Kommunale tilrettelagte arbeidsplasser/ sysselsettingstiltak	” 7.000
9. Tilrettelagt behandlingstilbud, faglig veiledning, koordinering/ledelse	” 125.000
10. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	” 160.000
11. Annet forebyggende /psykososialt arbeid, kultur-/ fritidstilbud for barn og unge	” 117.000
12. Støttekontakter for barn og unge	” <u>5.000</u>
Sum	kr 998.000

Tilskudd for **2005** og **2006** ble brukt til følgende tiltak:

Tildeling av midler i perioden (1000 kr.)	År	2005	2006
1 Midler overført fra forrige år		0	0
2 Øremerket tilskudd dette år		1 221	1482
3 Sum disponibelt dette år		1 221	1482
4 Sum planlagt disponert dette år		1 221	1482
5 Planlagt overført		0	0

Bruk av midler fordelt på tiltak (1000 kr.)	2005	2006
6. Informasjon		
1. Markering av Verdensdagen	28	11
7. Bruker-/pårørendeorganisasjoner		
1. Økonomisk støtte til Mental Helse	25	20
2. Annonsestøtte		2
8 Kompetanseheving, rekrutteringstiltak		
1. Tverrfaglig oppdatering	0	15
9 Kommunale tilrettelagte boligtilbud (ikke omsorgsboliger)	20	0
10 Bistand i boliger, boveiledning, hjemmebaserte tjenester og miljøarbeid		
1. Videreføring av miljøtjenesten delvis finansiert av øremerket tilskudd	499	510
2. Økning 30% st. psykisk helsearbeider f.o.m. nov. 06		30
3. Bo- og omsorgstiltak delfinansiering		49
11 Aktivitetstilbud (aktivitets-/dagsenter, kultur- /fritidstilbud)		
1. Drift/husleie miljø-kafe	55	41
2. Transport til/fra aktiviteter/turer		10
12 Støttekontakter for voksne		
1. Videreføring av tiltak	10	10
13 Kommunale tilrettelagte arbeidsplasser/sysselsettingstiltak (ikke Aetat-tiltak)	0	73
14 Tilrettelagt behandlingstilbud, faglig veiledning, koordinering/ ledelse		
1. Videreføring av st. psyk.helsearb. – 50% st. finansieres av tilskudd.	130	185
15 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste		
1. Videreføring av 50% st skoleh.tjenesten	165	18
		5
16 Annet forebyggende/psykososialt arbeid, kultur-/fritidstilbud for barn og unge	284	210

1. Videreføring av klubb/feltarbeider 75%		90
2. Prosjekt barn/unge Røsvik		16
3. Fritidstiltak		
17 Støttekontakter for barn og unge	5	25
1. Videreføring av tiltak/økning tiltak ADHD		
18 Sum disponert	1 221	1482

Bruk av midler fordelt på tiltak (årsverk)

	2005	2006
10 Bistand i boliger, boveiledning, hjemmebaserte tjenester og miljøarbeid	2,9	2,7
11 Aktivitetstilbud (aktivitets-/dagsenter, kultur- /fritidstilbud)	0,0	0,0
12 Støttekontakter for voksne	0,2	0,6
13 Kommunale tilrettelagte arbeidsplasser/sysselsettingstiltak (ikke Aetat-tiltak)	0,0	0,0
14 Tilrettelagt behandlingstilbud, faglig veiledning, koordinering/ ledelse	1,0	1,0
15 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	0,5	0,5
16 Annet forebyggende/psykososialt arbeid, kultur-/fritidstilbud for barn og unge	0,8	0,8
17 Støttekontakter for barn og unge	0,2	0,6
18 Sum disponert	5,6	6,2

Personell fordelt etter utdanning (årsverk)

	2005	2006
19 Helse/ sosialfaglig utdanning <u>med</u> videreutdanning i psykisk helsearbeid/ psykiatrisk sykepleie	2,5	2,3
20 Helse/ sosialfaglig utdanning <u>uten</u> videreutdanning i psykisk helsearbeid/ psykiatrisk sykepleie	0,0	0,0
21 Psykologer	0,0	0,0
22 Andre med faglig relevant høgskole/universitetsutdanning	0,8	0,8
23 Personell med faglig relevant videregående opplæring	0,0	0,0
24 Andre	2,3	3,1
25 Sum antall årsverk	5,6	6,2

Resultater oppnådd for øremerkede midler (antall)

2005

26 Kommunale boliger for mennesker med psykiske lidelser (ikke omsorgsboliger) planlagt tatt i bruk i løpet av året.	0	0
27 Omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser planlagt ferdigstilt i løpet av året.	0	0
28 Personer med tilbud om sysselsetting i kommunal regi i løpet av året.	10	10
29 Antall voksne med støttekontakt i løpet av året.	10	15
30 Antall barn og unge med støttekontakt i løpet av året.	3	16

4.2 Handlingsplan 2007 - 2010

I Rundskriv IS-1/2004 "Nasjonale mål, Hovedprioriteringer og Tilskudd for 2004" for helse- og sosialtjenesten i kommunen, heter det at "Opptappingsperioden er vedtatt forlenget ut 2008. De økonomiske måltallene i Opptappingsplanen (st.prp.63 (1997- 1998) er ikke endret som følge av dette."

For å motta tilskuddsmidlene forutsetts det resultatrapportering og at kommunen kan vise til aktivitet og at nye tiltak iverksettes. Videre at ca. 20% av midlene skal øremerkes barn og unge. Det er viktig å presisere at det statlige tilskuddet skal komme i tillegg til kommunens egen innsats, og ikke erstatte denne. I følge nasjonale mål skal psykisk helsefeltet skjermes for nedskjæring, slik at det blir en reell opptapping

Øremerket tilskudd for 2008 kan i følge rundskriv fra Helse- og sosialdirektoratet (IS-1/2006) beregnes på følgende måte: Tilskudd 2008 settes lik øremerket tilskudd 2007 påplussset veksten i kroner i tilskuddet fra 2005 til 2006.

2007	2008
1 690 000	1 951 000

Tildelingsprosenten kan variere fra 14% til 20% så pr d.d. er det vanskelig å beregne eksakt tall for 2008.

Ut fra de signalene som gis til kommunene skal det øremerkede tilskuddet fra og med 2009 legges inn som del av kommunens frie inntekter etter fordeling

etter helse- og sosialnøkkelen; (jf årlig rundskriv fra Kommunal- og regionaldepartementets ”Beregningsteknisk dokumentasjon”). Den oppdaterte planen skal integreres inn i kommunens økonomiplan for perioden 2007 – 2010.

Tiltaksplan viser videreføring av eksisterende tiltak og nye tiltak som det knyttes kostnader til med stipulerte utgifter de neste 4 år. Det er viktig å huske på at en rekke tiltak som foreslås i planen ikke knyttes opp direkte mot økonomiske utgifter, men innebærer betydelig personellressurser. Videre forutsettes det at de tiltak som allerede er iverksatt; videreføres av dagens tilskudd.

Tildeling av midler i perioden (1000 kr.)	År	2007	2008	2009	2010
1 Midler overført fra forrige år		0	0		
2 Øremerket tilskudd		1690	1951	1951	1951
3 Sum disponibelt dette år		1690	1951		
4 Sum planlagt disponert dette år		1690	1951		
5 Planlagt overført		0	0		

Bruk av midler fordelt på tiltak	2007	2008	2009	2010
6 Informasjon				
1. Informasjonsbrosjyre	3			
2. Markering av Verdensdagen	14	16	16	16
7 Bruker-/pårørendeorganisasjoner				
1. Økonomisk støtte til lokallag av Mental Helse	20	25	25	25
2. Annonsestøtte til bruker/pårørendeorg.	8	10	10	10
8 Kompetanseheving, rekrutteringstiltak				
1. Oppdatering av ”Posom-koffert”	0	10	0	10
2. Kurs/øvelse posom-gruppa	0	10	0	10
3. Videreutdanning/kompetanseheving rus/dobbeltdiagnoser	30	30	20	0
4. Kompetanseheving ansatte pro	0	70	70	10
9 Kommunale tilrettelagte boligtilbud (ikke omsorgsboliger)				
	0	0	0	0
10 Bistand i boliger, boveiledning, hjemmebaserte tjenester og miljøarbeid				
1. Videreføring av miljøtjenesten delvis finansiert av øremerket tilskudd	530	550	570	590
2. Økning av ressurs i omsorgsbolig/boveileder (25% i 2006; økes til 50% i 2007).	150	160	170	180
3. Nytt tiltak psykiatrisk sykepleier i pleie- og omsorgstjenesten 50%		160	170	180
4. Inventar/tilrettelegging bofellesskap				

Straumvassveien omsorgsboliger	70	20	0	0
11 Aktivitetstilbud (aktivitets-/dagsenter, kultur-/fritidstilbud)				
1. Drift/husleie miljø-stue (nye lokaler). Behandling i kommunestyret: Tiltaket gjennomføres slik at en samordner bruk av lokalene med tilbud til eldre og evt andre grupper (jf. Prosjekt minibuss).	78	90	90	100
2. Inventar/tilrettelegging nye lokaler miljøstua	70	0	0	0
3. Transport til/fra aktiviteter/turer	7	8	8	9
12 Støttekontakter for voksne				
1. Videreføring av tiltak	15	22	22	22
13 Kommunale tilrettelagte arbeidsplasser/sysselsettings-tiltak (ikke Aetat-tiltak)				
1. Arbeidstiltak ungdom	0	20	10	12
14 Tilrettelagt behandlingstilbud, faglig veiledning, koordinering/ledelse				
1. Videreføring av st. psykisk helsearbeider delfinansiert av øremerket tilskudd	160	170	175	180
15 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste				
1. Videreføring av 50% st. skoleh.tjenesten	190	200	210	210
2. Starte samtalegruppe for barn og unge	10	10	10	10
16 Annet forebyggende/psykososialt arbeid, kultur-/fritidstilbud for barn og unge				
1. Videreføring av klubb/feltarbeider med økning til 100% stilling i 2007.	305	315	320	322
2. Aktiv sommer (barn/unge i risikogruppen)	10	25	25	25
17 Støttekontakter for barn og unge				
1. Videreføring + økning av tiltaket	20	30	30	30
18 Sum disponert	1690	1951	1951	1951

Personell fordelt etter utdanning (årsverk)	2007	2008	2009	2010
19 Helse/ sosialfaglig utdanning <u>med</u> videreutdanning i psykisk helsearbeid/ psykiatrisk sykepleie	2,5	3,0	3,0	3,0
20 Helse/ sosialfaglig utdanning <u>uten</u> videreutdanning i psykisk helsearbeid/ psykiatrisk sykepleie	0	0	0,5	0,5
21 Psykologer	0	0	0	0
22 Andre med faglig relevant høgskole/universitetsutdanning	0	0	0	0
23 Personell med faglig relevant videregående opplæring	1,0	1,0	1,0	1,0
24 Andre (ufaglærte i miljøtjenesten og oppdragstakere/støttekontakter)	2,7	2,7	2,2	2,2
25 Sum antall årsverk	6,2	6,7	6,7	6,7
Resultater oppnådd for øremerkede midler (antall)	2007	2008	2009	2010
26 Kommunale boliger for mennesker med psykiske lidelser (ikke omsorgsboliger) tatt i bruk i løpet av året.	0	0	0	0
27 Omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser ferdigstilt i løpet av året.	4	0	0	0
28 Personer med tilbud om sysselsetting i kommunal regi i løpet av året. (VTA)	7	7	8	8
29 Antall voksne som har hatt støttekontakt i løpet av året. (Øvrige støttekontakttiltak plassert under andre tjenestemr.)	16	18	18	19
30 Antall barn og unge som har hatt støttekontakt i løpet av året. (Øvrige støttekontakttiltak plassert under andre tjenestemr.)	17	17	18	18

4.2.1 Tiltak/oppgaver som Fagteamet skal gripe fatt i og som kommer i tillegg til bruken av øremerket tilskudd

Nye tiltak	Ansvarlig	Tidsfrist	Kostnader
Bruker/pårørendeorganisasjoner <ul style="list-style-type: none"> • Brukermedvirkning – rutiner som sikrer brukermedvirkning i fagteam og planutvalg 	Fagteamet	Høsten 2007	Godtgjørelse innarbeides i

<ul style="list-style-type: none"> Arbeide aktivt for å få på plass brukerrepresentasjon i utvalg 	Fagteamet	Høsten 2007	kommunens driftsbudsjett på lik linje med politisk godtgjørelse
<p>Kompetanseheving, rekrutterings-tiltak</p> <ul style="list-style-type: none"> Vurdere behov for og eventuelt sette i gang faglig veiledning/hospitering for personell i pleie- og omsorg som arbeider med beboere/brukere med alvorlig psykisk lidelse. Øke kompetansen hos alle tjenester i kommunen når det gjelder rus/psykisk helse. Dette ved hjelp av felles kurs og opplæringsprogram. Fokus skal være rettet bl.a. mot forebyggende arbeid for barn og unge. Dvs. tverrfaglig/tverretattlig deltakelse i opplæringsprogram ”Te ka slags nøtte” og Rusforum Nordland (omhandler også voksne). Felles tverrfaglig/tverretattlig veiledning for ansatte på øremerket tilskudd 	<p>Fagteamet/pro</p> <p>Alle etater som har fokus på forebyggende arbeid for barn og unge</p> <p>Psykisk helsearbeider</p>	<p>Vår 2008</p> <p>Årlig deltakelse ut fra kursinvasjoner</p> <p>Våren 2007</p>	<p>Vikarutgifter</p> <p>Kursavgifter og reise/opphold</p>
<p>Kommunale tilrettelagte boligtilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> Arbeide aktivt opp mot kommunens bolignemnd for brukere med psykiske lidelser som trenger en plass å bo. 	Sosialetaten	Fortløpende	
<p>Bistand i boliger, boveiledning</p> <ul style="list-style-type: none"> Utarbeide rutiner for fellesarealet i omsorgsboligen for brukere med psykiske lidelser Utarbeide plan for helse- miljø og sikkerhet i omsorgsboligen 	<p>Boveileder/brukerne</p> <p>Sosialetaten</p>	<p>Høsten 2007</p> <p>Våren 2007</p>	
<p>Aktivitetstilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> Arbeide videre for å opprette transportordning for brukere til og fra aktiviteter/miljøstue. 	Sosialetaten	Våren 2007	Evt kostnader ikke kjent pr nå
<p>Støttekontakter for voksne</p> <ul style="list-style-type: none"> Støttekontaktordningen for voksne videreutvikles og styrkes ved at det arbeides aktivt for rekruttering, kursing, veiledning 	Sosialetaten	Fortløpende	Utgifter i forbindelse med kurs m.m..

<p>Helsestasjons- og skolehelsetjeneste</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle samarbeidsrutiner også til de andre videregående skolene i regionen – sikre overgangen fra ungdomsskole til videregående skole. • Få på plass undervisningsprogrammet i ungdomsskolen ”Alle har en psykisk helse”. • Utarbeide rutiner for tverrfaglig samarbeid rundt gravide rusmisbrukere 	<p>Fagteamet/ skolehelsetjenesten</p> <p>Fagteamet/ skolehelsetjenesten</p> <p>Sosialtjenesten/ barneverntjenesten/ helsesøstertjenesten</p>	<p>Våren 2007</p> <p>Skoleåret 07/08</p> <p>Høsten2007</p>	<p>Materiellet er kjøpt inn.</p> <p>Kurs/ opplæring</p>
<p>Annet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle tverrfaglig samarbeidsrutiner som også ivaretar bistand og rehabiliteringsarbeid for brukere med psykiske lidelser. Dette gjelder samarbeid mellom sonene i pleie- og omsorg, fastlegene i helseetaten og sosialetaten/psykisk helsetjeneste. • Utarbeide rutiner for tverrfaglig samarbeid rundt enkeltbrukere i forhold til tidlig oppfølging, behandlingstiltak og ettervern rusproblemer /evt dobbeltdiagnose. • Sikre målgruppen ivaretagelse i planene for det nye arbeids- og velferdskontoret (NAV). • Opprette ansvarsgrupper rundt brukere med alvorlige psykiske lidelser; særlig med tanke på å få på plass individuelle planer hos brukere som krever dette. • Utarbeide rutiner for direkte kontakt med pårørende som opplever selvmordsproblematikk 	<p>Fagteamet/ledene for etatene</p> <p>Fagteamet/lederne for etatene</p> <p>Sosialetaten</p> <p>Ansvarlig etat/ tjeneste</p> <p>Ressurspersonene ift selvmordsproblemer</p>	<p>Våren 2007</p> <p>Våren 2007</p> <p>Våren 2008</p> <p>Fortløpende</p> <p>Våren 2008</p>	